

vso natančnostjo in previdnostjo, držev se pri tem strogo zadržati in zakonitih določil ter imajo pred očmi vedno in predvsem le dobrobit tiskarne.

Zato predlaga:
III. redni občni zbor izvoli odobriti računski zaključek „Učiteljske tiskarne v Ljubljani, registrovane zadruga z omejenim jamstvom“ za leto 1908. in podeli upravnemu svetu absolutorij.

Pri četrti točki se oglasi podpredsednik Wider in poroča:

Čisti dobiček znaša K 3419-72
Upravni svet predlaga 5% obresti na polno vplačane deleže v znesku 1522 08

Ostanek K 1897-64
pa se pripiše rezervnemu fondu, ki bo narastel od K 1361— na K 3258-64.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Volitve so se vršile na predlog združnika Petriča z vzklikom in so bili voljeni v upravni svet: Bernot Ivan, Črnagoj Fr., Jelenc Luka, Trošt Franc Ksaver in Wider Karel. Namestnika pa Likar Janko in Likozar Anton. V nadzorstvo pa: Dimnik Jakob, Pretnar Jakob, Sadar Vendelin, Skulj Fr. in Žirovnik Janko.

K slučajnostim se oglasi združnik Schmeidek in vpraša, zakaj ni iz računov razvidno stanje „Domačega ognjišča“ in „Naše bodočnosti“. Podpredsednik Wider pojasni, da ni mogoče postaviti v račun vsake malenkosti zase, da pa ima vsak združnik vpogled v knjige, iz katerih se lahko pouči o stanju naših listov.

Ko še združnik Bernot izjavi svojo misel, da morajo biti uredniki listov dobro plačani, da se lahko z veseljem posvetijo urejanju, zaključil predsednik zborovanje.

Združnik Gangl pa se zahvali predsedniku za vzorno vodstvo zborovanja in vsemu upravnemu svetu za trudopolno in vestno delovanje.

Kranjsko.

Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem v Ljubljani je imelo svoj občni zbor za l. 1908. dne 7. malega travna 1909. Predsednik Juraj Režek prav iskreno pozdravi cenjene tovariše, ki so se v izredno velikem številu odzvali vabilu na današnji občni zbor. Tolika udeležba priča o velikem zanimanju in o skrbi za poslovanje ter napredek našega baš v sedanjih razmerah prepotrebnega društva. Tudi omenja, da je v dobi teh dveh let naša stara neprijateljica kruta smrt kaj marljivo segala s svojo koščeno roko v naše vrste. Ugrabila je lepo vrsto dobrih naših tovarišev društvenikov, in sicer v letih 1907. in 1908. šest, v letu 1909. pa že tri, ki so nam ostavili poleg vdov še obilico nepreskrbljenih sirot, kar je težko obremenilo društveno imetje — in treba bo največje varljivosti, da ne posežemo po glavnici. V znak kolegalnega sočutja in časten spomin teh blagopokojnih tovarišev so se na predsednikov poziv dvignili zborovalci s svojih sedežev.

Iz tajnikovega poročila smo povzeli, da je v dobi od 1. prosinca 1907 do 31. grudnia 1908 pristopilo 6 udov, izstopila sta 2, umrlo pa 6, in sicer: Fran Muhič, Štefan Primožič, Leopold Abram, Jakob Cepuder, Ludovik Fetičnik-Frankleim in Fran Gregorač. Vsi pokojniki so bili vestni učitelji, dobri kolegi, skrbni očetje in soprogi. Večina imenovanih je preminula v najlepši moški dobi. Bodi jim blag spomin in sveti naj jim večna luč!

Društvo je imelo koncem poslovnega leta 1908. še 112 udov in je podpiralo 28 udov in 19 sirot.

Blagajnik Josip Cepuder je izkazal v minulem društvenem letu 17.713 K 60 h prometa, Društveno imetje znaša 127.814 K 20 h. V preteklem letu 1908. se je pomnožilo za 1325 K 22 h.

Tov. Fran Gale je imenom pregledovalcev društvenega računa izjavil, da so knjige pregledali in jih našli v popolnem redu ter je predlagal blagajniku in odboru oprostilo, kar se je soglasno sprejelo. Isti je tudi predlagal, da naj se dolгови stroške izterjajo in vse hranilne knjige vinkulirajo.

V odbor so bili izvoljeni: Juraj Režek (predsednik), Jakob Dimnik (predsednikov namestnik), Jakob Furlan (blagajnik), Alojzij Kečelj (tajnik), Fran Črnagoj, Josip Gregorin, Luka Jelenc, Anton Likozar in Janko Žirovnik.

Občni zbor „Narodne šole“ je bil o Veliki noči v „Narodnem domu“, kakor smo že omenili zadnjič. Društvo ima namen, podpirati šolsko mladino s šolskimi potrebščinami ter ima 6179-61 K premoženja. Šolskega blaga za revno mladino se je razposlalo za 3910 94 K. V odbor so bili z vzklikom izvoljeni tovariši: A. Razingar, predsednik; J. Dimnik, podpredsednik; J. Cepuder, tajnik; A. Kečelj, blagajnik; J. Furlan, J. Gregorin, J. Likar, J. Režek in Fr. Trošt, odborniki.

Postojnskega učit. društva redni občni zbor se vrši v Postojni dne 6. maja 1909 v šolskem poslopu ob pol 11. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom:

- a) običajne točke;
- b) predavanje prof. Fr. Orožna „O zemljepisnem pouku o ljudski šoli“;

c) „Sestava podrobnega učnega načrta za kmetijski pouk v ljudski šoli“ (posebne ure), poročata za vipavski sod. okraj tov. Anton Skala, za ostale tri okraje tov. Janko Grad.

Končno se bo sklepalo o nagrobnih spomenikih, ki se imata postaviti tovarišema Ljudevitu Kranjcu in Antonu Bezgu.

Odbor vladno vabi vse učiteljstvo k zborovanju ter tudi opravičeno pričakuje polnoštevilne udeležbe zlasti z ozirom na točki b) in c). Na veselo snidenje!

Štajersko.

Poziv. Socialni odsek „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ nujno poziva slov. štaj. učiteljstvo, da prepíše volilne imenike, ki so baš sedaj razpoloženi pri vseh županstvih. Ne le vpogled, temveč tudi celoten ali le delen prepis volilnega imenika je po postavi vsakemu dovoljen, če je volilec v dotični kuriji, oziroma občini ali ne. Za agitacijo i. dr. je nujno potrebno, da ima vsak čas pregled volilcev in to je le mogoče, če se napravi prepis volilnega imenika. S prepisom imenika v roki se lahko posvetujete z možmi in prišli bodete marsikateri nerednosti na sled, da marsikateri ni vpisan, ki bi moral biti, in da je marsikateri vpisan, ki bi ne smel biti. Obrnite vso pozornost reklamacijam in poučite v tem oziru tudi volilce. Pozor pa na mahinacije klerikalnih agitatorjev! Zasedajte, koga bodo v volilne imenike hoteli reklamirati, oziroma koga bodo hoteli iz volilnega imenika izreklamirati. Zoper vsako reklamacijo je ugovor, oziroma protireklamacija dovoljena.

Prepis volilnega imenika naj se dobro hrani in po končani volitvi pošlje predsedniku dotič. okrajnega soc. odseka. Apelujemo na zavednost učiteljstva ter upamo, da v zbirki prepisov volilnih imenikov ne bo vrzeli, ki bi pričale o brezbriznosti učiteljstva tega ali onega kraja. Prepis volilnega imenika je postavno dovoljen vsakomur in upamo, da učiteljstvo stori to sicer lahko, a važno — za sedaj in za bodočnost važno — delo.

Časi so tako resni in odločilni za mnogo let, najbrže za vso bodočnost, da naj smatra vsak za svojo sveto dolžnost, da vstopi kot sobojnik v bojne vrste in kličemo torej vsi na krov in takoj na delo!

Učiteljsko društvo za svetolenarski okraj je zborovalo 1. aprila pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Tokrat ne bom tožil svojih tovarišev, da so malomarni in brez stanovske zavednosti. Z novim letom smo se vsi poboljšali. Upajmo, da ostane tudi v bodoče tako.

Pri dopisu učiteljskega društva za laški okraj v zadevi slovenskega uradovanja se konstatira, da imamo še dve šoli v okraju, ki ne pišeta niti zapisnikov domače učiteljske konference, ne razrednih uradnih spisov — slovenskih. To je zapostavljanje domačega jezika in klečeplazstvo pred višjimi uradi. Sprejme se nasvet laškega učiteljskega društva. Bomo videli!

Zanimivo je bilo poročilo tovariša Antona Ogorelea od Sv. Barbare v Halozah. Tovariš nas je opozoril, kako se naj med razne predmete vplete kmetijski pouk, kako naj učenci povprašujejo svoje starše po tem in onem, kar se v šoli uči, da tako tudi starši sodelujejo pri pouku in se zanimajo za šolo. S posebnim zadovoljstvom — pa smo poslušali poročilo o pleatarski šoli in o vzorno urejeni šolarski kuhinji.

Vidi se, da je tovariš učitelj z dušo in s telesom in dobrotnik svoje občine. Posnemajmo ga! Hvala mu tukaj za njegovo poročilo.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo. Za ustanovnico „Učit. konvikta“ so nadalje vplačali: Vrtovec Andrej v Tolminu 10 K, Logar Miroslav v Soči 3 K, Marinič Josipina v Dreznici 2 K, Kašča Franc v Tolminu 3 K, Pavliček Berta v Tolminu 2 K, Rode Silvester v Tolminu 2 K, Sedej Ana v Tolminu 1 K, Gabrijelečič Marica 1 K, Mesar Ljudmila in Reki-Straži 2 K, Stres Anton v Cerknem 3 K, Gerželj Albina v Cerknem 3 K, Gerželj Ivan v Cerknem 3 K, Mozetič Ivanka v Cerknem 3 K in Volarič Ljudmila v Novakih 2 K. Dosedaj vplačanih 143 K. Hvala vsem!

Okrožnica, ki kroži po tolminskem sodnem okraju je nekje obtičala. Tovarišice in tovariši, zavedajte se svojih stanovskih dolžnosti!

Za potovalno knjižnico tol. učiteljstva je darovala gospa Olga Kokole kakih 20 knjig. Hvala! O d b o r.

Trst.

Učiteljsko društvo za Trst in okolice naznanja, da ima v nedeljo, dne 18. t. m., v šoli na Proseku svoj občni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika.
 2. Poročilo tajnika.
 3. Poročilo blagajnika.
 4. Poročilo knjižničarja in odsekov.
 5. Izpovedba pravil.
 6. Volitve novega odbora in mnogih funkcionarjev.
 7. Slučajnosti.
- Obilne udeležbe od strani domačih in bližnjih tovarišev želi o d b o r.

Književnost in umetnost.

Nova knjiga! Izšla je v „Učiteljski tiskarni“ nova potrebna knjiga: Sadjarstvo. Njega najvažnejši nauki za pouk v ljudski šoli in za kmetičke potrebe. Cena 1 K. S poštnino vred 1-20 K. — 120 strani.

Sadjarstvo se je v zadnjem času tako povzdignilo, da tvori važen del dohodkov pri nas Slovincih. Zato imamo pri naših šolah šolske vrtove in pri pouku se oziroma na to stroko. Vendar do sedaj nismo imeli knjige, ki bi se mogli po nji ravnati. Še bolj pa smo pogrešali strokovnih terminov. Temu naj ta knjiga odpomore.

V začetku je bila namenjena le slovenskemu kmetu sadjarju; zato se naj pridno širi med ljudstvo. Dobiva se pri lastniku Jos. Klemenčiču, učitelju, Sv. Trojica v Slov. gor.

Politiški pregled.

* **Abdikacija cesarja Frana Josipa?** „Ostdeutsche Rundschau“ javlja, da se namerava prirediti cesarju zahvalna manifestacija za ohranitev miru. Ta slavnost se priredi, kakor zatrjujejo merodajni krogi, istočasno ko sprejme cesar decela ali pa deloma odloži vladne posle. Rumunski „Lloyd“ poroča, da je prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand sprejel ministre v avdijenci in si dal natančne poročati o vsakem posamnem resortu, kar izpričuje, da se je že jel intenzivno baviti z vladnimi posli.

* **Evropske konference**, ki je bila šest mesecev na dnevnem redu političnih razprav, menda ne bo. Francija stoji na stališču, da zdaj, ko je vprašanje bosanske aneksije urejeno, ni potrebe za tako konferenco. Sodeč po pisavi angleških listov, je tudi Anglija ne zahteva več.

* **Naseljevanje Madjarov v Slavoniji.** „Pesti Hirlap“ priporoča madjarski vladi, da nakupi neko veliko posestvo, ki je naprodaj blizu Virovitice v Slavoniji in da tamkaj naseli Madjare, ki se s pomočjo madjarske vlade povrnejo iz Amerike.

* **Srbija.** Čete so se razšle, tudi zbor prostovoljcev je razpuščen. Člani so se vrnili v svojo domovino.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi! Notranjska posojilnica v Postojni 50 K; tov. Julij Čenčič v Vrem 2 K; tov. Angela Troštova in tov. Julij Slapšak iz Vodice 4 K; Jakobina Dimnikova iz Ljubljane 2 K; skupaj 58 K; zadnjič izkazanih 506-86 K; doslej darovanih 564-86 K. Bog plati!

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: Vesela družba v Idriji 33 K; g. A. Šibenik, žel. uradnik v Ljubljani 60 vinarjev. Ljubljanski učiteljski študenti 5 K; tov. Albin Lajovic nabral pri zaroki Hilde pl. Ortok v Smartnem pri Litiji 8-24 K. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Valentin Zavrl in Ernestina Oman iz Begunj na Gorenjskem; Karel Trošt iz St. Jerneja; Mavro Tramšek (3 K), Ivana Tramšek, L. Petrič (3 K) in A. Daneu, vsi iz Sromelj pri Brezicah. Bog plati!

Blagajniške posle vdovskega učit. društva je prevzel dne 13. t. m. novoizvoljeni blagajnik tov. Jakob Furlan. Denar se bo vdovam pošiljal po pošti.

Spisi Mišjakovega Julčka, I. zvezek, se razpošiljajo te dni šolskim vodstvom za šolarske knjižnice.

Poziv. Tovariši maturanti iz l. 1889. obhajamo letos 20 letnico mature. Želeti je, da se snidemo zopet enkrat vsi, kakor smo si obljubili ob 10letnici. Podpisani prosijo vse svoje tovariše iz l. 1889., da mu prijavijo svoje želje, kje, kdaj in kako bi obhajali 20 letnico. Določiti je treba kak dan v velikih počitnicah, kraj pa tak, da bo priložen tudi tovarišem iz Štajerske. Pripravljani odbor, sestojč iz tovarišev Cerarja, Siča in podpisanege, bo, oziroma se na prijavljene želje, določil vse podrobneje in to pravočasno prijavil v „Učit. Tovarišu“.

Karel Wider, učitelj v Ljubljani, Wolfove ul. 5.

Nasilje. Drž. pravdnštvo v Ljubljani je do pičice konfisciralo brošurico „Slovenska visoka šola v Ljubljani“. Na Dunaju in v Gradcu uganjajo nemški dijaki največja barbarstva, v Ljubljani pa se slovenskemu dijaštvu zamaše usta, da ne more tega povedati slovenski javnosti. Nasilje, ki resno tekmuje z Rauchovim na Hrvaščem za prvenstvo! Slovensko dijaštvo že poskrbi, da drevesa državnega pravdnštva ne dosežejo nebes.

Poziv. Okrog binkošti priredi zbor „Narodne šolnice v Kranju“ s sodelovanjem učiteljstva kranjskega okraja v telovadnici „Go-

renskega Sokola“ v Kranju koncert na korist „Učit. konviktu“. Vzpored, katerega objavimo v eni prihodnjih števil, bo obsegal 2 mešana zbor a capella in 1 mešan zbor s spremljevanjem orkestra, 2 orkestralni točki, 1 dvoglasni ženski zbor ter po 1 solo — točko za sopran in bariton s spremljevanjem klavirja, pa 1 moški zbor. Člani in članice kranjskega učiteljskega društva, ki nameravajo sodelovati pri tem koncertu, se s tem najvljudneje pozivljajo, naj se takoj zglase pri tov. V. Rusu po dopisnici, na katero naj napišejo, kateri glas poje v mešanem oziroma v moškem zboru, da se jim nemudoma pošljejo za koncert potrebne note. Prva skupna pevska vaja se vrši ob spomladanskem zborovanju začetkom meseca maja. Dotlej naj pa vsak dobro in natančno preštudira posamezne pesmi, zlasti A. Foersterjevo „Ljubica“ in E. Adamičovo „Zaman pod oknom“.

Okrajna učiteljska konferenca za postojnski šolski okraj se vrši dne 28. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v šol. poslopu v Hruševju. Na vzporedu sta poleg navadnih točk temi: „Biološka metoda pri prirodo-pisnem pouku“, poročata tov. A. Gorjup in „Roditeljski sestanki, kateri referat morajo izdelati krajne učiteljske konference.“ — Dalje je naknadno naročil c. kr. okraj. šol. svet izdelati podrobni učni načrt za ženska ročna dela v posameznih kategorijah ljudskih šol sledečim učiteljicam: M. Curk, P. Lampe, N. Mohorčič, I. Prešeren, V. Pupps, Lj. Borštner in M. Peteros. — Pri tem načrtu se je ozirati na zahtevane izpremembe dež. šol. sveta.

Shod slov. štaj. učiteljstva v Celju dne 4. t. m. se je izvršil jako povoljno. Udeležba sicer ni bila mnogobrojna, ker se je shod sklical šele v zadnjem trenutku in se ni mogel pravočasno razglasiti, a zastopani so bili vsi okrajni socialni odseki, kar priča o velikih zavednostih in disciplini slov. štaj. učiteljstva. Obširneje poročilo priobčimo prihodnjič.

„Slovensko abecedo za ženska ročna dela“, spisala Milena Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del v Preski pri Medvodah, je odobril deželni šolski svet kot učno knjigo na slovenskih ljudskih šolah. Knjižica se naroči pri izdajateljici, stane 20 vin. ter se dopoljši poštne prosto.

Učiteljstvu v spomin iz lepih starih časov. Bilo je takrat, ko je še šolstvo bilo pod nadzorstvom cerkve. In prišel je škof v neko slovensko šolo na Štajerskem nadzorovat. Po končanem pouku je vprašal ljudomili škof učitelja med drugim tudi, kako se mu kaj godi. Učitelj pa je ponižno namignil na neugodno materialno stanje. Tedaj pa je pobožni škof potkal učitelja po rami, povzdignil oči proti nebesom in rekel: „Geduld, Herr Lehrer, dort oben ist der wahre Lohn!“ — Ta učitelj je še danes živ.

Iz Ormoža pišejo: Okrajni šolski svet ormoški je izrekel g. dr. Omulecu, odvetniku v Ormožu, kot vzdrževalcu šolarske kuhinje na ormoški okoliški šoli, svoje priznanje in zahvalo. Da bi našle naše slovenske šole mnogo posnemalcev! —

Zahvala. Dne 25. marca 1909 so priredili gospodje Ivan Zemljčič, c. kr. sodnik v Ormožu, Domicijan Serajnik, učitelj v Ormožu, in Franc Serajnik, učitelj v Središču, v ormoški okoliški šoli dobro uspehi komono-godbeni večer. Ker so imenovani gospodje del čistega dobička v znesku 20 K poklonili ormoški okoliški šoli, jim podpisano šolsko vodstvo tem potom izreka najpresrečnejšo zahvalo. Šolsko vodstvo Ormožokolica, 8. aprila 1909. Jos. Rajšp, šol. vod.

Podružnica nemškega „Schulvereina“ v Radvinu pri Mariboru je imela pred kratkim svoj občni zbor. Število rednih članov je z delom nemškega nadučitelja Rupricha na tamošnji nemški šoli poskočilo od 36 na 51!

„Schulvereinsgau“ so si osnovali koroški Nemci pretečeno nedeljo v Celovcu za celo Koroško. Predsednikom je izvoljen ravnatelj Steinlechner.

S Tolminskega nam pišejo o novi iznajdbi glavarja Princega: Okrajni zdravnik v Tolminu ne sme napraviti izpričevala bolnemu učitelju brez glavarjevega dovoljenja! Bolni učitelj mora prej iti glavarja prositi, da gasme zdravnik preiskati in izpričevalo dati. — Te dni je šel bolni učitelj v gornjem smislu glavarja prositi. Glavar ga je sirovo ošteval. Ker je bolni učitelj trdil svojo bolezen, tiral ga je iz urada in zalopnil vrata za njim. Navadna Princigova olika! — Drugi bolni učitelj, ker ni mogel v visokem snegu in brez primerne hrane na Strmeu pod Predilom na tiranski ukaz šolskega nadzornika rešitve za dopust čakati, je izstopil iz službe. Človeku je zdravje in življenje najdražje. Glavar Princeg in šol. nadzornik Lašič sta ustvarila na Tolminskem škodljivo, pogubonosno in nevzdržljivo razmere. V takih stiskah se obračamo do učiteljskih zastopnikov in učiteljskega društva, da vse potrebno ukrene ter zabrani tako divje postopanje z nami in našim zdravjem!

Š Tolminskega nam pišejo: Kar se dogaja pri nas že leta in leta, posebno pa zadnje čase, presega znano potrpežljivost tolminskega učiteljstva. Zato je začelo med učiteljstvom vreti, in če se gospoda pri zelenih mizah ne spametuje, se utegne to vedno v nič devano učiteljstvo tako oglasiti, da bo marsikomu ne-